

ÚPRAVA PRÁVNÝCH PREDPISOV V SÚVISLOSTI SO ZAVEDENÍM EURA A MOŽNOSTI REPRODUKCIE BANKOVIEK A MINCÍ

SILVIA LATTOVÁ

Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, Česká republika

Abstract in original language

Zavedenie novej meny v Slovenskej republike si vyžiadalo zmenu právnych predpisov, ktoré upravili základné princípy používania meny euro. Rovnako bolo dôležité stanoviť podmienky umožňujúce vyhotovovanie reprodukcii mincí a bankoviek, aj s prihliadnutím na právo duševného vlastníctva.

Key words in original language

Euro, základné predpisy, vyhotovovanie reprodukcii mincí a bankoviek;

Abstract

To implement the new currency in Slovak republic it was necessary to change the legal regulations which modify the basic principal of the euro currency. It was also important to set up the conditions which would allow making the reproduction of the coins and banknotes, also with regards to the intellectual property right.

Key words

Euro, basic legal regulation, made of the reproduction of coins and banknotes;

1. ÚVOD

Slovenská republika začala používať menu euro od 01. 01. 2009. V súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike ako zákonnej meny bolo potrebné novelizovať, resp. prijať niektoré právne predpisy. Tieto ustanovili všeobecnú úpravu eura ako novej zákonnej meny platnej na území Slovenskej republiky, rovnako ako možnosti reprodukcie euro bankoviek a euro mincí.

Ak hovoríme o peniazoch, tieto vo všeobecnosti slúžia na vyjadrovanie hodnoty tovarov a služieb, ktorú je potrebné za tieto, ako ekvivalent ich hodnoty, uhradiť. Bankovky a mince sú, okrem menovitej hodnoty, ktorá je na nich vyobrazená, špecifické aj tým, že je sú na nich vyobrazené výtvarné alebo grafické diela, ktoré môžeme považovať za možný predmet práva duševného vlastníctva, ktorý je chránený právnymi predpismi.

Peniaze sú, pre ich špecifickú funkciu, často predmetom falšovania a neoprávneného rozmnožovania. V tejto súvislosti prichádza do úvahy nie len porušovanie predpisov trestného práva, ale aj občianskeho práva a s tým súvisiaceho práva duševného vlastníctva. Právne

predpisy preto stanovujú podmienky spojené s možnosťou vyhotovovania reprodukcí bankoviek a mincí.

2. ÚPRAVA ZÁKONNEJ MENY V PRÁVNÝCH PREDPISOCH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Základná úprava bankoviek a mincí je upravená zákone č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "Zákon o eure"). Tento komplexne upravoval zavedenie, ako aj používanie, základné princípy a zásady súvisiace s menou euro, ktorú začala Slovenská republika používať od 01. 01. 2009. Členské štáty používajúce menu euro sa rozhodli, že na rozdiel od euro mincí (ktoré majú tzv. spoločnú a národnú stranu), výtvarné diela zobrazené na euro bankovkách budú pre všetky zúčastnené členské štáty rovnaké.

Pravidlá upravujúce režim rozmnožovania a reprodukcie euro bankoviek sú upravené v zákone č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska (ďalej aj ako "Zákon o Národnej banke"). V ustanovení § 17 Zákona o Národnej banke je stanovené, že Národná banka Slovenska realizuje a zabezpečuje tlač bankoviek a razbu mincí, ako aj ničenie neplatných a vyradených bankoviek a mincí. Rovnako Národná banka Slovenska dozerá na ich ochranu a bezpečnosť, nahrádza opotrebované mince a bankovky.¹

V súvislosti so zavedením eura ako zákonnej meny je Slovenská republika jedným z členských štátov, ktoré sa rozhodli pre zmenu svojej pôvodnej meny. Aj z tohto dôvodu je dôležité, aby Národná banka Slovenka, ako aj iné relevantné orgány, spolupracovali s Európskou centrálnou bankou, ako aj inými národnými bankami participujúcich členských štátov, na ochrane eura ako svojej zákonnej meny.

Právne predpisy platné v Slovenskej republike stanovujú podmienky a pravidlá, ktoré je potrebné dodržiavať v prípade, ak sa určitý subjekt rozhodne vyhotoviť si rozmnoženinu bankovky alebo mince.

V Zákone o národnej banke je v ustanovení § 17d uvedené, za akých podmienok je možné vyhotovovať reprodukcie eurobankoviek a euromincí.

Reprodukcie eurobankoviek a euromincí, alebo aj ich častí, ich záznamy v elektronickej forme a akékoľvek predmety, ktoré sú čo len čiastočne vzhľadom, rozmermi alebo vlastnosťami podobné ktorejkoľvek eurobankovke alebo euromincí, vrátane medailí a žetónov, ktoré v akomkoľvek gramatickom tvare obsahujú nápis "euro", "cent" alebo "eurocent", symbol eura €, alfabetický kód meny euro "EUR", alebo ktoré majú čo len čiastočne podobný vzhľad spoločnej strany alebo niektorej národnej strane ktorejkoľvek euromince, sa nesmú zhotoviť ani používať bez splnenia pravidiel o ochrane autorských práv a bez splnenia podmienok pre zhotovovanie

¹ Zákon o Národnej banke Slovenska, § 17.

a používanie reprodukcí eurobankoviek a euromincí alebo ich časti podľa osobitných predpisov.²

Týmito osobitnými predpismi rozumieme napríklad Nariadenie Rady ES č. 2182/2004 zo 6. septembra 2004 o medailách a žetónoch podobných eurominciám, rozhodnutie Európskej centrálnej banky č. ECB /2003/4 (2003/205/ES) z 20. marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu, odporúčanie Komisie č. 2005/504/ES z 27. mája 2005 o overovaní pravosti euromincí a manipulácii s euromincami nevhodnými do obehu, nariadenie Rady (ES) č. 1338/2001 z 28. júna 2001 stanovujúce opatrenia nevyhnutné na ochranu eura voči falšovaniu, usmernenie Európskej centrálnej banky č. ECB/2003/5 (2003/205/ES) z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciam eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek.

Pre reprodukcie slovenských bankoviek a slovenských mincí platia osobitné pravidlá stanovené v právnych predpisoch - napríklad ustanovenie § 5 Zákona o eure alebo vyhláška Národnej banky Slovenska č. 456/2001, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach, za ktorých možno zhotoviť a používať reprodukcie bankoviek, pamätných bankoviek, mincí, pamätných mincí, obchodných mincí a cenných papierov vydaných Národnou bankou Slovenska, ako aj predmety, ktoré ich úpravou napodobňujú, vrátane ich záznamov v elektronickej forme.

Platné bankovky a mince chránia pred falšovaním, neoprávnenou výrobou a poškodzovaním aj ustanovenia Trestného zákona ako aj Medzinárodného dohovoru o potieraní peňazokazetstva a Protokol (vyhláška č. 15/1932 Sb).

Zákon o Národnej banke rovnako stanovuje postup pri zadržiavaní bankoviek, pri ktorých je podozrenie, že by sa mohlo jednať o falošné bankovky. Takéto bankovky odoberá Národná banka Slovenska, banky, resp. iné oprávnené právnické a fyzické osoby predkladateľom a to bez náhrady. Tieto osoby vyhotovia písomné potvrdenie o každom odobratí takýchto bankoviek alebo mincí. Bankovky alebo mince, u ktorých je podozrenie, že sú falošné, sú v prítomnosti predkladateľa, vložené do vhodného obalu aby sa zabránilo neoprávnenej manipulácii. Ak sú falošné mince alebo bankovky odobrané inou osobou ako Národnou bankou Slovenska, táto je povinná bezodkladne ich odovzdať Národnej banke Slovenska.³

Národná banka Slovenska následne vykoná odbornú kontrolu bankoviek a mincí, u ktorých je podozrenie, že sú falošné a následne vypracuje odborný posudok. Tento bezodkladne pošle orgánom činným v trestnom konaní a rovnako toto zistenie oznámi oprávnenej osobe, ktorá bankovky alebo mince odobrala. V prípade ak sa nepotvrdí podozrenie, že sa jedná o falošné bankovky alebo mince,

² Zákon o Národnej banke Slovenska, § 17d.

³ Zákon o Národnej banke Slovenska, ustanovenie § 17e

Národná banka Slovenska vráti odobraté bankovky alebo mince predkladateľovi.⁴

3. ÚPRAVA REPRODUKČIE EURO BANKOVIEK V ROZHODNUTÍ č. ECB/2003/4 EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

Okrem právnych predpisov, ktoré som spomínala v úvode tohto príspevku, sú podmienky vyhotovovania reprodukcii eurobankoviek a euromincí upravené aj v ďalších právnych predpisoch.

Pri ochrane eurobankoviek a euromincí proti falšovaniu je nevyhnutná spolupráca všetkých zúčastnených členských štátov, ich národných bánk, Európskej centrálnej banky a iných relevantných orgánov. Technologický rozvoj, ako aj rozvoj softvéru a osobných počítačov, znamenajú aj zmenu, resp. príchod nových spôsobov neoprávneného rozmnožovania a falšovania eurobankoviek a euromincí.

Európska centrálna banka, v súvislosti s ochranou eurobankoviek a euromincí, poskytuje finančné prostriedky na podporu projektov a výskumov, ktoré sa zaoberajú možnosťou zavedenia alebo vylepšenia nových ochranných prvkov bankoviek a mincí.

Eurobankovky obsahujú niekoľko ochranných prvkov, ktoré majú zabrániť ich falšovaniu a ktoré majú rovnako umožniť, aby široká verejnosť dokázala rozlíšiť falošnú bankovku od pravej. Takýmto prvkom je napríklad druh papiera, aký je použitý (tento je na dotyk pevný a pružný) alebo vystupujúce znaky, ktoré je možné nahmatať (číslo nominálnej hodnoty na líčnej strane bankovky), vodoznak, ochranný prúžok alebo holografický prúžok. Na niektorých miestach na líčnej strane je vytlačená mikrotlač, ktorú je možné vidieť s lupou.

Jedným z právnych predpisov, ktorú upravujú vyhotovovanie reprodukcii, je aj Rozhodnutie Európskej centrálnej banky z marca roku 2003.

V rozhodnutí Európskej centrálnej banky zo dňa 20. marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4) je stanovená úprava a možnosti používania eurobankoviek (ďalej aj ako "Rozhodnutie ECB/2003/4"). Rozhodnutie ECB/2003/4 určuje podmienky umožňujúce používanie eurobankoviek v členských štátoch, ktoré prijali euro ako svoju zákonnú menu. Ochrana, ktorú okrem iných subjektov zabezpečuje aj Európska centrálna banka, má zabezpečiť, aby boli eurobankovky chránené takým spôsobom, aby bola verejnosť schopná rozlíšiť kópie alebo reprodukcii eurobankoviek od pravých eurobankoviek. Aj z tohto dôvodu sú používatel'ov eurobankoviek a euromincí stanovené jednotné pravidlá, ktoré určujú možnosti reprodukcii eurobankoviek.

Ak hovoríme o eurobankovkách, Rozhodnutie ECB/2003/4 uvádza nominálne hodnoty a špecifikácie jednotlivých eurobankoviek.

⁴ Zákon o Národnej banke Slovenska, ustanovenie § 17e

Nominálne hodnoty a špecifikácie eurobankoviek sú uvedené priamo v Článku 1 Rozhodnutia ECB/2003/4, ktorý stanovuje základné špecifikácie eurobankoviek, ktoré zahŕňajú sedem nominálnych hodnôt v rozsahu od piatich eur do 500 eur, ktoré znázorňujú tému "Historické obdobia a štýly Európy".

Možno len pre zaujímavosť by som uviedla, že eurobankovky zobrazujú brány a okná na prednej strane (rekto) a mosty na zadnej strane (verzo). Každá eurobankovka charakterizuje iné európske umelecké obdobie (antiku, romantizmus, gotiku, renesanciu, baroko a rokoko a moderné umenie). Na eurobankovkách je rovnako zobrazený symbol Európskej únie, názov meny v rímskej a gréckej abecede, iniciály ECB v zneniach úradných jazykov, symbol ©, ktorý upozorňuje, že autorské práva patria ECB a podpis prezidenta ECB.

Rozhodnutie ECB/2003/4 v bode (6) stanovuje, že v prípade reprodukcie eurobankoviek v elektronickej podobe by tieto mali byť považované za zákonné len vtedy, ak ich výrobca prijme dostatočné technické opatrenia na zabránenie vyrobene kópií, ktoré by si široká verejnosť mohla pomýliť s pravými eurobankovkami.⁵

Z uvedeného znenia bodu (6) Rozhodnutia ECB/2003/4 nie je úplne zrejmé, akého charakteru by mali byť technické opatrenia, ktoré je potrebné prijať, aby sa zabránilo zámene reprodukcie eurobankovky a originálu eurobankovky. Samotné Rozhodnutie ECB/2003/4 určuje formálne podmienky, ktoré majú byť splnené, aby bola reprodukcia eurobankovky považovaná za legálnu; z textu Rozhodnutia ECB/2003/4 však nie je jasné, či splnenie týchto podmienok môže byť zhotovovateľom reprodukcii eurobankoviek považované prijatie dostatočných technických opatrení zmysle bodu (6) Rozhodnutia ECB/2003/4.

Z textu Rozhodnutia ECB/2003/4 je možné vyrozumieť, čo sa presne rozumie samotnou reprodukciou. "Reprodukciou sa rozumie každé hmotné alebo nehmotné zobrazenie, ktoré znázorňuje celú eurobankovku, alebo jej časť, alebo časti jej jednotlivých prvkov výtvarného návrhu, okrem iného napríklad farbu, rozmery a použitie písmen alebo symbolov, ktorých zobrazenie sa môže podobať alebo vyvolávať dojem eurobankovky. Pri tom sa neberie ohľad na (i) veľkosť obrazu, (ii) materiály či techniku, ktorá by sa používala pri výrobe, (iii) skutočnosť, či zobrazenie bolo alebo nebolo doplnené o prvky alebo ilustrácie odlišné od tých, ktoré sú zobrazené na eurobankovkách alebo (iv) či výtvarný návrh, vyobrazený na eurobankovke (symboly, písmená či iné časti výtvarného návrhu) boli zmenené alebo nie".⁶

⁵ Rozhodnutie Európskej centrálnej banky z 20 marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4), bod (6)

⁶ Rozhodnutie Európskej centrálnej banky z 20 marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4), článok 2 bod (1)

Rozhodnutie ECB/2003/4 stanovuje, že "reprodukcie, ktoré by si široká verejnosť mohla pomýliť s pravými eurobankovkami, sa považujú za nezákonné".

Rozhodnutie ECB/2003/4 tiež stanovuje, ktoré reprodukcie sú považované za zákonné, pretože na základe kritérií stanovených v tomto rozhodnutí, spĺňajú podmienky, aby si ich verejnosť nezmyšľala s pravými eurobankovkami.

Takouto reprodukciou je napríklad jednostranná reprodukcia eurobankovky, ak veľkosť reprodukcie je najmenej 125 % dĺžky aj šírky alebo najviac 75 % dĺžky aj šírky príslušnej eurobankovky, prípadne dvojstranná reprodukcia eurobankovky, avšak tu veľkosť reprodukcie má byť najmenej 200 % dĺžky aj šírky alebo najviac 50 % dĺžky aj šírky príslušnej eurobankovky.⁷

Reprodukované nemusia byť len celé eurobankovky, je možné, aby boli reprodukované len časti jednotlivých prvkov výtvarného diela, ktoré je zobrazené na eurobankovkách, ale s výnimkou, že reprodukcia takéhoto výtvarného diela nesmie byť zobrazená v pozadí, ktoré by sa podobalo (postačuje teda aj podobnosť, nie len "verné" zobrazenie eurobankovky) na eurobankovku.

Elektronické reprodukcie eurobankoviek, alebo, ako je uvedené v Rozhodnutí ECB/2003/4, nehmotné reprodukcie eurobankoviek, elektronicky dostupné na internetových stránkach káblovými, bezdrôtovými alebo inými prostriedkami, ktoré umožňujú verejnosti prístup k týmto nehmotným reprodukciam z miesta a v čase, ktorý si individuálne vyberú, musia spĺňať nasledovné podmienky, určené v Rozhodnutí ECB/2003/4:

- takáto nehmotná reprodukcia má obsahovať slovo SPECIMEN (VZOR), ktoré je vytlačené uhlopriečne cez celú reprodukciu eurobankovky v druhu písma Arial alebo v inom druhu písma, ktoré je písmu Arial podobné;

- dĺžka slova VZOR je aspoň 75 % dĺžky reprodukcie a výška slova VZOR je aspoň 15 % šírky reprodukcie;

- toto slovo VZOR je v nepriehľadnej (matnej) farbe, ktorá je kontrastná oproti prevažujúcej farbe eurobankovky, na ktorej je zobrazené.⁸

Ďalšou podmienkou, ktorá je v Rozhodnutí ECB/2003/4 určená, je, že takáto nehmotná, elektronická reprodukcia, respektíve jej veľkosť, nepresahuje 72 bpi (bodov na palec).⁹

⁷ Rozhodnutie Európskej centrálnej banky z 20 marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4), článok 2 bod (3)

⁸ Rozhodnutie Európskej centrálnej banky z 20 marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4), článok 2 bod (3), písm. f)

Vyššie uvedené opatrenia by mali zabrániť, aby si široká verejnosť mohla zmýliť reprodukcie eurobankoviek (či už v hmotnej alebo nehmotnej podobe) s pravými eurobankovkami. Predpisy o reprodukcii eurobankoviek platia aj pre také eurobankovky, ktoré boli stiahnuté z obehu alebo stratili svoj status zákonného platidla v zmysle Rozhodnutia ECB/2003/4.

Ustanovenia Rozhodnutia ECB/2003/4 však neriešia niektoré praktické problémy, ktoré môžu nastať v praxi pri vyhotovovaní reprodukcii bankoviek. Napríklad pri vyhotovovaní scanu eurobankovky je otázne, či je technicky možné už v prvom kroku pri vyhotovovaní takejto reprodukcie, splniť všetky podmienky požadované Rozhodnutím ECB/2003/4, aby sa v súlade s jeho podmienkami jednalo o legálnu rozmnoženinu bankovky.

Čiastočnou odpoveďou by mohol byť náčrt riešenia uvedený v článku 3 bod 4 Rozhodnutia ECB/2003/4, ktoré uvádza, že Európska centrálna banka alebo národné banky zúčastnených štátov po obdržaní písomnej žiadosti poskytnú potvrdenie, že reprodukcie eurobankoviek, ktoré nespĺňajú kritériá podľa bodu 3 článku 3 Rozhodnutia ECB/2003/4, za splnenia podmienky, že nebudú mylne považované širokou verejnosťou za pravú eurobankovku, sú zákonné.

4. ÚPRAVA OPATRENÍ PROTI NEOPRÁVNENÝM REPRODUKCIÁM EURO BANKOVIEK V USMERNENÍ Č. ECB/2003/5 EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

Uplatnenie autorského práva Európskej centrálnej banky na eurobankovky si vyžadovalo aktualizáciu a doplnenie skupiny pravidiel a postupov, ktoré zabezpečia ochranu eurobankoviek proti neoprávnenej reprodukcii.¹⁰

Európska centrálna banka a národné banky participujúcich členských štátoch, kde je euro zákonnou menou, majú zákonné právo vydávať eurobankovky a tieto uvádzať do obehu. Rovnako majú práva prijať také opatrenia, ktoré zamedzia alebo eliminujú riziko vytvárania neoprávnených reprodukcii eurobankoviek.

Pravidlá o reprodukcii eurobankoviek a autorské právo Európskej centrálnej banky na eurobankovky sa musí uplatňovať v úzkej spolupráci medzi Európskou centrálnou bankou a národnými bankami, resp. príslušnými národnými úradmi a majú sa uplatňovať bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne trestné právne predpisy, ktoré zakazujú výrobu, rozširovanie alebo privlastňovanie reprodukcii

⁹ Rozhodnutie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4), článok 2 bod (3), písm. f)

¹⁰ Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciam eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5)

eurobankoviek, ktoré by si mohla široká verejnosť pomýliť s pravými eurobankovkami.¹¹

V Usmernení Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5) (ďalej len ako "Usmernenie ECB/2003/5") je v článku 1 uvedená definícia neoprávnených reprodukcií.

V súlade s Usmernením ECB/2003/5 je neoprávnenou reprodukciou taká reprodukcia eurobankovky, definovaná v zmysle článku 2 ods. 1 Rozhodnutia ECB/2003/4, ktorá je:

- nezákonná tak ako je definované v tomto Rozhodnutí ECB/2003/4;
- porušuje autorské právo Európskej centrálnej banky na eurobankovky, napríklad nepriaznivým ovplyvňovaním dobrej povesti eurobankoviek.¹²

V článku 2 Usmernenia ECB/2003/5 sú stanovené opatrenia, ktoré by mali jednotlivé národné banky zúčastnených členských štátov vykonať na svojom území v prípade neoprávnených reprodukcií eurobankoviek. V prípade, ak sa národná banka dozvie o neoprávnenej reprodukcii, nariadi neoprávnenej strane, aby zastavila výrobu neoprávnenej reprodukcie a kde to uzná za vhodné, nariadi strane, ktorej patrí neoprávnená reprodukcia, túto reprodukciu odovzdať.¹³

V prípade neoprávnenej elektronickej reprodukcie eurobankovky, o ktorej sa príslušná centrálna banka dozvie, na webových stránkach internetu, prostredníctvom drôtových alebo bezdrôtových prostriedkov alebo prostriedkami, ktoré umožňujú verejnosti neoprávnenú reprodukciu z určitého miesta a v čase, ktorý si individuálne vybrali, bezodkladne to oznámi Európskej centrálnej banke, ktorá následne podnikne všetky možné kroky, aby odstránila neoprávnenú reprodukciu z elektronickeho miesta.¹⁴

Ak neoprávnená strana nevyhovie nariadeniu vydaného podľa článku 2 ods. 1 Usmernenia ECB/2003/5, príslušná národná banka informuje bezodkladne Európsku centrálnu banku. Následné rozhodnutie začať

¹¹ Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5)

¹² Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5), článok 1

¹³ Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5), článok 2

¹⁴ Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5), článok 2, bod. 1

priestupkové konanie (na základe článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 2532/98 z 23. novembra 1998, týkajúce sa právomoci Európskej centrálnej banky zaviesť sankcie), prijme výkonná Rada Európskej centrálnej banky alebo príslušná národná banka. Pred prijatím takéhoto rozhodnutia Európska centrálna banka a príslušná národná banka prekonzultujú, či sa začne alebo môže byť začaté samostatné priestupkové konanie na základe národného trestného práva, alebo či existuje nejaký iný primeraný právny základ pre žalobu proti neoprávnenej reprodukcii, ako je autorské právo.¹⁵

Priestupkové konanie podľa spomínaného nariadenia Rady (ES) č.2532/98 sa nezačne, ak už bolo, alebo má byť, začaté priestupkové konanie alebo konanie v súlade s trestným právom.

V prípade, ak sa Európska centrálna banka rozhodne, že začne priestupkové konanie podľa nariadenia (ES) č. 2532/98, môže požiadať národné banky, aby viedli príslušné súdne konanie, pričom národným bankám vydá potrebné pokyny a poskytne im akúkoľvek potrebnú plnú moc právneho zástupcu; všetky náklady na právne služby znáša Európska centrálna banka.

Z vlastnej vôle môže Európska centrálna banka podniknúť právne kroky samostatne, na základe vlastnej vôle a to v prípade ak (i) nie je objektívne možné pôvod neoprávnenej reprodukcie alebo (ii) neoprávnená reprodukcia je resp. bude vyrobená na územiach viacerých členských štátoch alebo (iii) neoprávnená reprodukcia je/bude vyrobená mimo územia zúčastnených členských štátov.¹⁶

5. MOŽNOSTI ZÍSKANIA OBRAZOVÝCH PREDLÔH EUROBANKOVIEK

Na webovej stránke Európskej centrálnej banky¹⁷ je možné prehliadnuť si obrazové predlohy jednotlivých nominálnych hodnôt eurobankoviek a euromincí. Rovnako je možné vyhotoviť si reprodukciiu obrazových predlôh týchto eurobankoviek a euromincí "stiahnutím" súborov obsahujúcich predlohy jednotlivých nominálnych hodnôt eurobankoviek a euromincí do svojho osobného počítača. Každá z obrazových predlôh eurobankoviek je označená názvom "SPECIMEN" aby sa zabránilo jej prípadnému neoprávnenému reprodukovaniu.

Prudký technologický rozvoj softvéru a osobných počítačov bol jedným z impulzov, na základe ktorých medzinárodná skupina dvadsiatich siedmich centrálnych bánk (Central Bank Counterfeit

¹⁵ Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5), článok 2, bod. 3

¹⁶ Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciám eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/55), článok 2, bod. 5

¹⁷ <http://www.ecb.int/euro/html/hires.sk.html>; stav k 11. 11. 2012

Deterrence Group) reagovala vytvorením systému na potlačania falšovania bankoviek (Counterfeit Deterrence System - CDS).

Tento systém znemožňuje snímanie a reprodukciu chránených bankoviek pomocou osobných počítačov a softvéru na digitálne spracovanie obrazu. Systém CDS dobrovoľne zaviedlo viacero výrobcov hardvéru a softvéru, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť, že sa s ním pri svojej práci stretnú oprávnení používatelia obrazových predlôh bankoviek. Pre používateľov, ktorí majú oprávnený záujem o reprodukciu obrazových predlôh eurových bankoviek, Európska centrálna banka pripravila digitálne predlohy bez ochranných prvkov CDS (vo vysokom rozlíšení 300 dpi, formát TIFF, s označením "Specimen), ktoré systém CDS nespustia. Tieto obrazové predlohy bankoviek sú k dispozícii používateľom, ktorí: (i) ich potrebujú na odborné účely, (ii) vlastní osobný počítač alebo softvér na digitálne spracovanie obrazu vybavený systémom CDS, (iii) podpíšu prehlásenie o dôvernosti.¹⁸

6. ZÁVER

Európska centrálna banka, rovnako ako národné banky zúčastnených členských štátov, ustanovujú pravidlá, ktoré majú účinne ochrániť eurobankovky a euromince pred možným zneužitím vytváraním neoprávnených reprodukcí. Preto je potrebné, aby boli na základe vývoja a výskumu neustále zdokonaľované ochranné prvky eurobankoviek a euromincí, aby tieto nebolo možné ľahko sfalšovať a aby eurobankovky a euromince boli širokou verejnosťou vnímané ako dôveryhodné. Jedným z takýchto krokov má byť aj emitovanie druhej série eurobankoviek so zdokonalenými ochrannými prvkami, ktoré je plánované v blízkej budúcnosti.

Literature:

- Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o uplatnení opatrení proti neoprávneným reprodukciam eurobankoviek a o výmene a stiahnutí eurobankoviek (ECB/2003/5);
- Usmernenie Európskej centrálnej banky z 20. marca 2003 o nominálnych hodnotách, špecifikáciách, reprodukcii, výmene a sťahovaní eurobankoviek z obehu (ECB/2003/4);
- Zákon č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákon č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska;
- <http://www.ecb.int/euro/html/hires.sk.html>; stav k 11. 11. 2012

¹⁸ <http://www.ecb.int/euro/html/hires.sk.html>; stav k 11. 11. 2012

Contact – email

sisalattova@gmail.com